

A TARTALOMBÓL:

Az MKE

Küldöttközgyűlése

Emberi eredetű vízgőz
és éghajlatváltozás

Ismeretterjesztés
és kultúra

Égi kémia

MAGYAR KÉMIKUSOK LAPJA

A MAGYAR KÉMIKUSOK EGYESÜLETE HAVONTA MEGJELENŐ FOLYÓIRATA • LXVII. ÉVFOLYAM • 2012. JÚLIUS–AUGUSZTUS • ÁRA: 1700 FT

Irinyi-verseny 2012

A Magyar Kémikusok Egyesületének
– a MTE SZ tagjának –
tudományos ismeretterjesztő
folyóirata és hivatalos lapja

Szerkesztőség:

Felelős szerkesztő: KISS TAMÁS
Olvasószerkesztő: SILBERER VERA
Tervezőszerkesztő: HORVÁTH IMRE
Szerkesztők:
ANDROSITS BEÁTA, BANAI ENDRE,
JANÁKY CSABA, LENTE GÁBOR,
NAGY GÁBOR, PAP JÓZSEF SÁNDOR,
ZÉKÁNY ANDRÁS
Szerkesztőségi titkár: SÜLI ERIKA

Szerkesztőbizottság:

SZÉPVÖLGYI JÁNOS,
a szerkesztőbizottság elnöke,
[SZEKERES GÁBOR] örökös főszerkesztő,
ANTUS SÁNDOR, BECK MIHÁLY,
BIACS PÉTER, BUZÁS ILONA,
GÁL MIKLÓS, HANCSÓK JENŐ,
[HERMECZ ISTVÁN], JANÁKY CSABA,
JUHÁSZ JENŐNÉ, KALÁSZ HUBA,
KEGLEVICH GYÖRGY, KOVÁCS ATTILA,
KÖRTVÉLYESI ZSOLT,
KÖRTVÉLYESSY GYULA,
LIPTAY GYÖRGY, MIZSEY PÉTER,
MÜLLER TIBOR, NEMES ANDRÁS,
RÁCZ LÁSZLÓ, SZABÓ ILONA,
SZEKENYI IMRE, TÖMPE PÉTER,
ZÉKÁNY ANDRÁS

Kapják az egyesület tagjai és a megrendelők

A szerkesztésért felel: KISS TAMÁS
Szerkesztőség: 1015 Budapest, Hattyú u. 16.
Tel.: 36-1-225-8777, 36-1-201-6883,
fax: 36-1-201-8056

E-mail: mkl@mke.org.hu

Kiadja a Magyar Kémikusok Egyesülete

Felelős kiadó: ANDROSITS BEÁTA

Nyomdai előkészítés: Planta-2000 Bt.

Nyomás és kötés: Mester Nyomda

Felelős vezető: ANDERLE LAMBERT

Tel./fax: 36-1-455-5050

Terjeszti a Magyar Kémikusok Egyesülete

Az előfizetési díjak befizethetők a CIB Bank

10700024-24764207-51100005 sz.

számlájára „MKL” megjelöléssel

Előfizetési díj egy évre 10 200 Ft

Egy szám ára: 850 Ft. Külföldön terjeszti

a Batthyany Kultur-Press Kft.,

H-1014 Budapest, Szentháromság tér 6.

1251 Budapest, Postafiók 30.

Tel./fax: 36-1-201-8891, tel.: 36-1-212-5303

Hirdetések-Anzeigen-Advertisements:

SÜLI ERIKA

Magyar Kémikusok Egyesülete,

1015 Budapest, Hattyú u. 16. Tel.: 36-1-201-6883,

fax: 36-1-201-8056, e-mail: mkl@mke.org.hu

Aktuális számaink tartalma,

az összefoglalók és egyesületi híreink,

illetve archivált számaink honlapunkon

(www.mkl.mke.org.hu) olvashatók

Index: 25 541

HU ISSN 0025-0163 (nyomtatott)

HU ISSN 1588-1199 (online)

A lap megjelenését a Nemzeti Kulturális Alap
támogatja

Nemzeti
Kulturális
Alap

A Magyar Kémikusok Egyesülete a budapesti Fásori Evangélikus Gimnázium sokat látott, s most egy új természettudományos labornak is otthont adó falai között tartotta éves Küldöttközgyűlését. A beszámoló egy rendkívüli év, a Kémia Nemzetközi Éve kivételesen nagy egyesületi aktivitásáról szóltak. Az MKE több mint száz esemény, program vagy programsorozat esetében lépett fel kezdeményező, szervező szerepben, és a megvalósulást is aktívan segítette. A 2011-es év történéseit összefoglaló film az Egyesület honlapjáról jelenleg is letölthető; megtekintését ajánlom minden kedves tagtársunk figyelmébe.

A főtítkári beszámoló egyik grafikonja a 2009 óta csökkenő taglétszámra hívta fel a figyelmet. További sajnálatos tény, hogy a jövő kémikus generációit oktatni és nevelni hivatott kémiatanároknak csak mintegy két százaléka MKE-tag. Ezért az Intézőbizottság javaslatára a Küldöttközgyűlés a 2013-as évre megszavazta a közoktatásban aktívan dolgozó kémiatanárok számára az éves tagdíj 50 százalékos mérséklését. Ez a határozat azt hivatott elősegíteni, hogy az általános és középiskolai kémiatanárok az Egyesület égisze alatt hozzanak létre egy olyan közösséget, amelynek a működése támogatja a kémia színvonalas oktatását, s ezáltal az elegendő számú és megfelelő előképzettségű diák belépését a számunkra fontos felsőoktatási képzésekbe, illetve a vegyipari szakképzésbe.

A közoktatással kapcsolatos másik jó hír az, hogy a Nemzeti alaptanterv (NAT) ez év februárjában közzétett vitaanyaga nyomán szakmai berkekben megindult polémia eredményeként a NAT végleges változatában a természettudományos tartalmak a hagyományos, diszciplináris fogalmi rendszerre emlékeztető formában is megjelentek. Meglehetősen nagy nyomás nehezedett a szakma oldaláról az oktatási kormányzatra annak érdekében, hogy a NAT-ba ez is bekerüljön. Ehhez az a levél is hozzájárult, amelyet az MKE és az Eötvös Loránd Fizikai Társulat vezetői együttesen küldtek el Hoffmann Rózsa államtitkár asszonynak. Ebben azt kérték, hogy a NAT Ember és természet műveltségterületének tartalmi olyan formában jelenjenek meg, amely tükrözi az egyes tantárgyak saját, letisztult fogalmi struktúráját és belső logikai összefüggéseit. Ezt a kívánalmat az internetes petíció formájában közzétett levélre érkezett több mint ezer aláírás is nyomatékosította. Az aláírók között a szakma és a tudórsadalom prominensei is szerepeltek. A NAT végleges változatának megjelenése után pedig megállapodás született az Oktatási Államtitkárság és a Magyar Tudományos Akadémia között arról, hogy az Akadémia által felkért szakértők a fizika, kémia és biológia tantárgyak emelt szinten való oktatásához reál tagozatos kerettantervet készítenek. Ennek alapját a NAT közösen „kiharcolt”, diszciplináris formában megjelenített tartalmi képezik, s mint ilyen, ez az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet által kidolgoztatott, integrált szempontrendszer alapján írt kerettanterv alternatívájaként szolgálhat.

2012. július

Szalay Luca

Szalay Luca
az MKE Kémiatanári Szakosztály elnöke

TARTALOM

MKE KÜLDÖTTKÖZGYŰLÉS, 2012	
Kovács Attila: Főtítkári beszámoló	206
Jegyzőkönyv	209
Közhasznúsági jelentés	212
Bizottságok beszámoló	218
VEGYIPAR ÉS KÉMIATUDOMÁNY	
Barcza Zoltán: Okozhatja-e az emberi eredetű vízgőz az éghajlatváltozást?	221
Bélafiné Bakó Katalin, Nemestóthy Nándor: Adalékok Inzelt György írásához	224
Szirmay László, Rácz László, Murányi Zoltán, Csutorás Csaba: Gázválasztás aktív szénrel	225
KITEKINTÉS	
„Az év ismeretterjesztő tudósai.” Beszélgetés a Hargittai Magdolna- Hargittai István és az Illés Erzsébet–Almár Iván házaspárral	229
VEGYIPAR ÉS KÉMIATÖRTÉNET	
Vegyészkalendárium (Pap József Sándor rovata)	236
MEGEMLEKÉZÉS	
Rácz László: Nagypataki Gyula (1928–2012)	238
Kalmár Erika: Arany Sándor (1939–2012)	239
VEGYÉSZLELETEK	
Lente Gábor rovata	240
EGYESÜLETI ÉLET	242
A HÓNAP HÍREI	245

Cimlap:
Irinyi János Országos
Középiskolai Kémia-
verseny–2012